

אתיקה מקצועית רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

הנחיות והחלטות

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

חסיון: זימון עורך דין להעיד על עניין שהיה בטיפולו

שאלתא עורך הדין הפונה זמן לתת עדות בבית משפט בקשר לעניין שהיה בטיפולו, ולהערכתו בעדותו עשויה להתעורר שאלת החיסיון, והוא מבקש לדעת כיצד לנהוג.

החלטה אין איסור אתי (או אחר) על זימון עורך דין כדי להעיד על תיק בו טיפל (בהנחה שמדובר בנושא רלוונטי למשפט). אין בכך כדי לשחרר את עורך הדין ממחויבויותיו. ככל שהוא נדרש להעיד על עניינים שחל לגביהם חיסיון מקצועי, הוא חייב לסרב להשיב ולהציג את טענת החיסיון. אם אכן מתקיים החיסיון הוא פטור מלהשיב.

בשלב הפניה, ראוי שעורך הדין המוזמן (העד הפוטנציאלי) יעמיד את עורך הדין המזמין על קיומו של חיסיון, ינסה לברר מהן השאלות שיוצגו לו וינסה לשכנע את המזמין שממילא לא יוכל להשיב.

אם הוזמן להעיד, על עורך הדין לפעול כדלקמן:

- כשתשאל שאלה שהתשובה לה כוללת מידע חסוי, על עורך הדין להציג את החיסיון ולהסביר שהוא מנוע מלהשיב.
- על עורך הדין להצביע על כך שנפגעת זכותו של צד שלישי (הלקוח), ולבקש לאפשר ללקוח להציג את עמדתו בשאלת החיסיון.
- עורך הדין רשאי לבקש להתייעץ עם ועדת האתיקה באשר להיקף החיסיון בהקשר הנתון, והוא יכול לעשות כן גם מראש (תוך פירוט הנושאים עליהם ישאל וכיו"ב).
- אם נדחת עמדת עורך הדין, יש אפשרות שקמה לו וללקוח זכות ערעור עצמאית - שכן עבורם זו אינה החלטה אחרת אלא החלטה סופית המחייבת מעשה.
- לאחר כל אלה, יש לכבד כל החלטה שיפוטית. [החלטה מספר את 155/10]

כלל 10: איסור מתן ערבות

שאלתא עורכת הדין הפונה הגישה הצעת מחיר למתן שירותים משפטיים לנציבות שוויון הזדמנויות בעבודה שהוקמה במשרד התמ"ת. היא נתבשרה כי הצעתה נתקבלה, אך במסגרת הסכם ההתקשרות

עורכת: ד"ר לימור זר-גוטמן, עו"ד, המסלול האקדמי המכללה למינהל ■ **יו"ר ועדת האתיקה הארצית:** עו"ד דרור ארד-אילון
המערכת: רח' דניאל פריש 10, תל אביב 64731, טל. 03-6362200, פקס. 03-6918696, email: dorit@Israelbar.org.il
הנחיות והחלטות: ועדת האתיקה הארצית ■ **הנחיות והחלטות:** ועדת הייעוץ לענייני פרסומת ■ **הנחיות והחלטות:** הועדה לענייני עיסוק אחר ■ **עיצוב:** סטודיו רחל קליין

שהועבר אליה הופיעה דרישה להפקדת ערבות אוטונומית כתנאי לעבודה. הפונה סבורה כי דרישה זו אינה עומדת בכללי האתיקה.

הפניה הועברה לתגובת משרד התמ"מ, נתבקש הסברם מה מטרת הדרישה לערבות כתנאי לקבלת עבודה והאם אין בה משום פעולה בניגוד לסעיף 56 לחוק הלשכה (שידול אסור), כלל 10 לכללי האתיקה (איסור על מתן ערבות אישית על-ידי עורך הדין) או כלל 43 לכללי האתיקה (איסור על מתן טובת הנאה כדי לקבל עבודה)?

המחלקה המשפטית של משרד התמ"מ השיבה כי הדרישה לערבות מעוגנת בהוראות תקנון כספים ומשק, (הוראות מנהל שקובע החשב הכללי במשרד האוצר) ומטרתה "הבטחת איכות ביצוע השירותים המפורטים בהסכם על ידי נותן השירותים שהינו צד להסכם, ומבחינה זו אין כל שוני בין עורך דין כנותן שירותים ובין כל נותן שירותים אחר הנדרש להפקיד ערבות."

החלטה עמדת ועדת האתיקה היא כי הערבות הנדרשת בטופס שהוצג לפנינו, כתנאי לקבלת העבודה, אינה מתיישבת עם חובותיו האתיות של עורך הדין. לפיכך, אסור לעורך דין להתחייב לחתום עליה ולהמציא אותה, הן בשל כלל 10, הן בשל איסור השידול והן בשל החשש לניגוד עניינים. עניין זה נדון בעבר בהחלטה את 333/06, אשר פורסמה בביטאון **אתיקה מקצועית** גליון מספר 24. כמו כן, ישנה התייחסות לעניין זה גם בספרו של ד"ר גבריאל קלינג, "אתיקה בעריכת דין". (החלטה מספר את 369/08)

ניגוד עניינים: עורך דין המייצג לקוח ובה בעת מייצג אחר נגד אותו לקוח

עובדות עורך הדין הנילון ייצג חברה בתביעה שהוגשה נגד אחד הדירקטורים בה, באותה תקופה ייצג עורך הדין הנילון גם דירקטור של אותה חברה בתביעה כנגד החברה.

לטענת הנילון, הוא ייצג באופן חד פעמי את החברה והוא אינו עורך הדין של החברה. וכי התביעה שהגיש בשם לקוח נגד החברה הייתה אחרי שסיים את ייצוג החברה. יודגש שבפני הועדה הוכח שהייצוג נעשה במקביל.

החלטה במקרה הנדון מייצג עורך דין, באותה תקופה, חברה בע"מ, בתביעה שנוהלה נגד אחד הדירקטורים, ומצד שני, תביעה כספית של דירקטור אחד נגד החברה. במצב זה, מדובר בניגוד עניינים אסור לכאורה.

בשל כך שניגוד העניינים לכאורה נמשך כבר זמן מה, הציעה ועדת האתיקה שהייצוג הן של החברה והן של הדירקטור נגד החברה יופסק, וששני התיקים יועברו לעורכי דין אחרים. הנילון קיבל את עמדת הועדה ולכן הוחלט לגנוז את התיק. (החלטה מספר את 336/09)

ועדת האתיקה: הפצת התלונה על-ידי הנילון בתפוצה רחבה

עובדות המתלונן הגיש לוועדה תלונה לקונית בדוא"ל נגד הנילון. את העתקי התלונה הוא שלח לגורמים רבים בתפוצה נרחבת. בתלונה הוא העלה שורה של טענות עליון השיב הנילון באופן ממצה.

החלטה לגנוז את התלונה בתוספת ההערה הבאה: כאשר מתלונן משתמש בתלונה שהגיש לוועדה מחוץ להליכי המשמעת, ובפרט כשמפרסם אותה ברכים, עשוי הדבר להיות בגדר שימוש לרעה בהליך המשמעת ולהוות שיקול בהחלטה לגניזת התלונה. יחד עם זאת תלונה זו נגזזת גם לגופו של עניין. (החלטה מספר את 48/10)

כלל 37: מתי מגע עם צד שכנגד לא יהווה עבירה משמעתית

עובדות הנילונה עובדת במשרדו של עו"ד פלוג, המייצג את התובעת בתביעת מזונות בביהמ"ש לענייני משפחה בירושלים כנגד המתלונן. לטענת המתלונן, הנילונה התקשרה למקום עבודתו במטרה לדלות פרטים ומידע אודותיו ממעסיקו. שיחה זו חשפה במקום עבודתו את ההלכים המשפטיים המתנהלים,

גרמה לפגיעה בשמו הטוב ולנזקים נוספים שלא ניתן לאמוד והיא מהווה עבירה פלילית חמורה ביותר. הנילונה השיבה כי סמוך לקבלת פסק הדין בעניין המזונות ובמסגרת בקשה דחופה לקביעת מזונות זמניים, הגיש המתלון תביעה להפחתת מזונות, בין היתר בטענה כי פוטר מעבודתו. מאחר והמכתב וסמיכותו לסיום ההליכים עורר תמיהות, התקשרה הנילונה למעסיק בכדי לברר אם המתלון אכן פוטר. בשיחה עם המעסיק לשעבר עלתה אך ורק השאלה אם המתלון פוטר ואם נכתב מכתב הפיטורין על ידי המעסיק. המעסיק לא זומן להעיד מטעם המתלון כך שאין מדובר בעד של הצד שכנגד, לכל היותר בעד פוטנציאלי בעת השיחה. לטענתה היא פעלה בהתאם לחובתה כלפי מרשתה וכלפי בית המשפט לבדוק את אמיתות גרסת המתלון.

החלטה לגנוז את התלונה בהעדר עבירה. [החלטה מספר את 31/10]

כלל 37: האם בתביעה מול חברת ביטוח סוכן הביטוח הוא "עד של הצד שכנגד"

שאלתא הפונה מייצג נתבעת בתביעה שהוגשה על ידי חברת ביטוח. הפונה זימן לעדות את סוכן הביטוח, ומבקש לדעת האם מותר לו ליצור קשר עם הסוכן ו"להכינו" לעדותו, או שמא מחמת היות הסוכן שלוח של המבטחת, עליו לראותו כעד שלה, ולהימנע מכל מגע עימו לפי הוראת כלל 37.

החלטה ככל שהמבטחת לא גילתה את דעתה כי הסוכן ישמש כעד מטעמה במשפט, הרי האיסור הקבוע בכלל 37 אינו חל, ואין מניעה כי תיצור עימו קשר. [החלטה מספר את 44/10]

חובת הנאמנות: הסדר פשרה וקבלת כספים כאשר הלקוח נעלם

שאלתא עורכת הדין הפונה ייצגה לקוח בתביעת נזקי גוף. לפי פנייתה, גיבשה עורכת הדין הסדר פשרה עם חברת הביטוח, אך הלקוח ניתק עמה מגע וחרף ניסיונות רבים, לא עלה בידה לאתר. מועד התיישנות התביעה קרב. עורכת הדין מבקשת לדעת כיצד עליה לפעול בכספים שיתקבלו מחברת הביטוח.

החלטה הפנייה מעלה קושי בשני מישורים: האחד, במישור דיני השליחות - האם עורכת הדין מוסמכת לקבל את הכספים בשם הלקוח "הנעלם"? התשובה אינה מובנת מאליה, אך היא ממילא לא בתחום סמכותה של הוועדה ודומה כי עורכת הדין כבר החליטה שבידה הסמכות לקבל את הכספים, והיא ממקדת את שאלתה באופן הטיפול בהם.

במישור השני שהוא בסמכות הוועדה מורה הוועדה כך: בהנחה שעורכת הדין תקבל את הכספים, הרי שעליה להחזיקם בנאמנות עבור לקוחה, ולפיכך, ככל שהלקוח אינו בנמצא או לא ניתן לאתר, הרי שאין לעורכת הדין ברירה מלבד להמשיך ולהחזיק את הכספים בחשבון נאמנות כמקובל, עד אשר יאותרו הלקוח ו/או מי שזכאי כדין לקבל את הכספים. [החלטה מספר את 47/10]

הערת יו"ר הוועדה הוועדה מקבלת פניות רבות של עורכי דין המבקשים הנחיה איך לנהוג במסגרת נאמנות בכספים וביפוי כוח. בדרך כלל התשובה אינה מצויה בדין המשמעתי אלא בדין המהותי, והסמכות לתת הוראות היא בבית המשפט המתאים. אכן, האתיקה מחייבת את עורך הדין לנהוג בזהירות במקום שבו יש ספק באשר לחובותיו, אולם היא אינה פוטרת אותו מלברר את חובותיו בערכאה השיפוטית המתאימה.

כלל 11: איסור מתן שירות משפטי ללקוחות המעסיק

שאלתא עורכת הדין הפונה מועסקת כשכירה על ידי איש עסקים (שאינו עורך דין) הנותן שירותי יעוץ עסקי וארגוני. לדבריה: במסגרת הטיפול של המעסיק בחברות להן הוא מייצג מתעורר צורך בטיפול בתביעות משני סוגים: א. תביעות עבור הלקוחות עצמם. ב. תביעות עבור עסקים ולקוחות שהמעסיק נכנס איתם לשותפות עסקית. עורכת הדין מנהלת את התיקים "באופן עצמאי לחלוטין" אולם היא יושבת במשרדי המעסיק, ומשתמשת במשאביו (משרד, מחשב, טלפון, מזכירות וכו'). האם פעולת עורכת הדין במתכונת זו מותרת?

החלטה כלל 11ב (ב) לכללי האתיקה מטיל איסור על מתן שירות משפטי למי שאינו מעסיקו של עורך הדין השכיר, אם המעסיק (שאינו עורך דין) פועל למטרת רווח, וגובה תמורה בעד אותו שירות משפטי. לפיכך הפונה, כשכירה בעסק המנוהל על ידי מי שאינו עורך דין, אינה רשאית ליתן שירות משפטי ללקוחותיו של המעסיק, ולמעשה לשום גורם פרט למעסיק עצמו.

אם התביעה היא בשמו של המעסיק עצמו אין כל מניעה לייצוג. אולם אם התביעה היא בשם גוף עסקי אחר הייצוג אסור, גם אם למעסיק יש אינטרס כלכלי כלשהו בתוצאות הייצוג. (החלטה מספר את 27/10)

ניגוד עניינים: עורך דין של חברת ביטוח המייצג מבוטח במסגרת הפוליסה

שאלתא הפונה מייצגת עורכי דין הנתבעים בתביעות רשלנות מקצועית, לפי הפניה של חברת הביטוח המבטחת אותם בפני סיכונים אלו. הפונה מבקשת הנחיות למקרים בהם במהלך הייצוג המשפטי מוסר לה הלקוח (המבוטח) מידע אשר אם ייוודע לחברת הביטוח עלולה זו האחרונה לדחות כיסוי ביטוחי.

החלטה הפנייה מציגה מצבי ניגוד עניינים כלליים ביותר, וממילא לא ניתן להשיב אליהם אלא באופן הכללי ביותר. מרגע בו נטל עורך הדין יפוי כוח מן המבוטח הרי הוא משמש כעורך דינו לכל דבר ועניין, הוא חב כלפיו חובות נאמנות, והוא אינו רשאי לגרום לו כל נזק עקב דאגתו לאינטרסים של המבטחת המממנת את שכרו (ויתכן שאף מיוצגת במקביל על ידו).

מעבר להנחיה כללית זו, הרי כל מקרה בו נוצר ניגוד עניינים כאמור מחייב התייחסות נקודתית בהתאם לאופיו ומאפייניו, והינך מוזמנת לפנות לוועדה בכל מקרה ספציפי עתידי ככל שיתעורר. (החלטה מספר 118/10)

ניהול משרד: מתן שירותי ניהול לעורכי דין

שאלתא הפונה "מזהה צורך" של עורכי דין צעירים, או כאלו שנמצאים בין משרת שכיר אחת לשנייה, להיעזר בשירותי חברת ניהול על מנת להימנע מהצורך לפתוח תיקים אצל רשויות המס. הוא מעוניין להקים חברה בע"מ, אשר בעלי המניות בה אינם עורכי דין, אשר תעסיק את עורכי הדין, תספק להם שירותי גביה וחשבונאות וכך תחסוך להם את הצורך בפתיחת התיקים אצל רשויות המס (דבר הכרוך לשיטתו בטרחה רבה). הפונה מבהיר כי החברה לא תתערב בעבודתם המקצועית וכו'. הפונה מבקש את עמדת הוועדה בעניין מיזם זה.

החלטה עורך דין עצמאי רשאי להיעזר בשירותיה של חברה המספקת שירותי ניהול משרד. מאידך, עורך דין אינו רשאי להיות מועסק על ידי חברה כזו, ולכן המיזם המוצע אינו הולם את כללי האתיקה.

עורך דין אשר ישתף פעולה עם המיזם המוצע, ויועסק על ידי חברה במתכונת המוצעת על ידך, יעבור עבירה אתית, בין השאר, לנוכח הוראות סעי' 58 ו-59א לחוק לשכת עורכי הדין. (החלטה מספר את 142/10)

הערת יו"ר הוועדה כללי האתיקה מחייבים עורך דין לפעול ממשרדו. הוראה זו דרושה הן כדי להגן על הלקוח, הן כדי להגן על רצינותו וכבודו של המקצוע והן בשל הצורך המעשי להציג כתובת לקבלת דואר לקבלת קהל. כל דרך פעולה אחרת, ובכלל זה העסקה פיקטיבית בחברה לצורכי מס, ניהול תיקים באמצעות פלאפון מבתי קפה, קבלת דואר באמצעות תיבת דואר בשל העדר משרד וכן הלאה - הן כולן דרכי פעולה אסורות.

חסיון: דרישת הרשות לניירות ערך מעורך הדין להמציא לה מסמכים הנוגעים ללקוחו

שאלתא הרשות לניירות ערך פנתה אל הפונה בדרישה להמציא כל מסמך הנוגע ללקוחו. הרשות הציעה כי לגבי כל מסמך שלגביו תועלה טענת חיסיון, יחול נוהל דומה לנוהל הקבוע בסעיפים 235-ד' לפקודת מס הכנסה, קרי: המסמכים יועברו לידי הרשות כשהם חתומים במעטפה סגורה שבה יוחזקו עד לקבלת החלטה של בית המשפט המוסמך כי אין תחולה לחיסיון, או לחילופין הסכמה מצד הלקוח

להסרת החיסיון. הרשות ציינה כי באם לא יימסרו המסמכים תפעל לנקיטת הליכי חיפוש במשרד עורך הדין. הפונה מבקש לדעת כיצד עליו לפעול - אם במסירה אקטיבית של המסמכים ואם במסגרת הליכי חיפוש במשרד - והאם קיום הנוהל כפי שהוצע מהווה עבירה משמעתית?

החלטה בהנחה שאין הסכמה מצד הלקוח להסרת החיסיון, הדרך הנאותה למנוע פגיעה בחיסיון עו"ד-לקוח בגדרה של חקירת הרשות לניירות ערך הינה לפעול בהתאם להסדר הקבוע בסעיפים 235א-ד' לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש). מחובתו של עורך הדין לשתף פעולה עם הליכי חקירה וחיפוש, תוך שמירה על חיסיון עו"ד-לקוח בגדרו של ההסדר האמור. במקרים קודמים ננקט הסדר דומה (ראו, למשל: המ' 11444/97 (תל-אביב-יפו) **לה נסינול חברה ישראלית לביטוח בע"מ נגד רשות ניירות ערך**).

בידי עורך הדין להעלות בשם לקוחו טענת חיסיון עו"ד-לקוח וכן כל טענת חיסיון אחרת (כגון חיסיון מפני הפללה עצמית, ככל שהטענה רלוונטית) והטענות תיבחנה על-ידי בית המשפט. (החלטה מספר את 174/10)

ניגוד עניינים: ניגוד שנוצר עקב קבלת עורך דין חדש שעבר ממשרד עורכי דין אחר

שאלתא משרד עורכי הדין של הפונה מבקש להעסיק במשרדו עורך דין שעבד במחלקה משפטית של חברה הנתונה לפיקוח רגולטורי. משרדו של הפונה מייצג חברה אחרת באותו תחום, הכפופה לאותו רגולטור. בין החברות קשרים מסחריים ואף מחלוקות.

הפונה שואל האם הצטרפותו של עורך הדין למשרד תגביל את המשרד בייצוג מרשתם. מוסיף הפונה כי ככל שהמשרד ייצג את מרשתו מול החברה בה עבד עורך הדין, עורך הדין לא יהיה מעורב באותם הנושאים בהם טיפל כעורך דין פנימי בחברה, ועורך הדין לא יעסוק כלל בעניינים אלו. עוד כותב הפונה כי הוא מניח שהחברה בה עבד עורך הדין אינה מתנגדת להעסקתו במשרד. יובהר כי מדובר במשרד גדול המונה כארבעים עורכי דין.

החלטה בנסיבות שפורטו בפנייה אין הוועדה רואה ניגוד עניינים בעצם הצטרפות עורך הדין למשרד. לאור ההסבר, שבמסגרת עבודתו במשרד, עורך הדין לא ייצג כל לקוח נגד החברה בה עבד או באופן העלול לפגוע בה, ולא יהיה מעורב בייצוג חברה המתחרה בחברה בה עבד בעניין הקשור לתפקידו הקודם.

עורך הדין אינו רשאי לייצג בכל נושא שבו נדרש שימוש במידע שרכש בתפקידו הקודם ביחס לחברה בה עבד (להבדיל ממומחיות כללית בתחום). (החלטה מספר את 175/10)

ניגוד עניינים: סניגור המייצג את אחד מעדי התביעה בתיק אחר

שאלתא עורך הדין הפונה משמש סניגור של שני נאשמים. כשלושה חודשים לאחר הגשת כתב האישום וכחמישה ימים לפני המועד בו עד תביעה היה אמור להעיד - התברר לפונה שאחד מעדי התביעה הוא לקוח שלו, המיוצג על-ידיו בתיק תעבורה בעבירת גרם מוות ברשלנות. הפנייה הוגשה לוועדת האתיקה המחוזית המבקשת לדעת את עמדת וועדת האתיקה הארצית הואיל ומדובר בשאלה עקרונית.

- החלטה** כדי להכריע בסוגיה על ועדת האתיקה המחוזית לבחון את השאלות הבאות:
- מה עמדת הנאשמים ועד התביעה בשאלה זו? יש משקל חשוב, אך לא מכריע, לעמדת הלקוחות השונים.
  - מה טיב עדותו הצפויה של עד התביעה, ומה עמדת הנאשמים לגביה? האם עד התביעה הוא מהותי או טכני, האם אפשר לייתר את חקירתו ולקבל את הודעתו וכיו"ב.
  - מה עמדת התביעה הכללית (בשני התיקים) לגבי האפשרות שהוא ייצג את הנאשמים ואת עד התביעה במשפטו שלו?
  - האם הפגם - ככל שיש פגם - נרפא אם עורך דין אחר יחקור בחקירה נגדית את עד התביעה? (החלטה מספר את 176/10)

הערת העורכת בסוגיה זו של ניגוד עניינים ניתנו בשנים האחרונות שלוש החלטות של ועדת האתיקה הארצית. בראשונה, קבעה הועדה שעורך דין המייצג נאשם אינו יכול לייצג עד תביעה נגדו במשפט פלילי מקביל נגד העד באותה פרשה גם אם לגופו של עניין אין ניגוד עניינים בין העמדות המשפטיות והעובדתיות כל אחד מהנאשמים במקביל נוקט (ראו, **אתיקה מקצועית**, גליון 28 עמ' (2008))

במקרה השני, קבעה הועדה שסניגור היודע מידע בעל משמעות לעדותו של עד תביעה בשל כך שייצג אותו בעבר, אינו יכול להמשיך לייצג במשפט בו הלקוח לשעבר מעיד. (ראו, **אתיקה מקצועית** 33, עמ' (2009))

במקרה השלישי, ביקש סניגור לייצג שני נאשמים כאשר אחת מהן היא עדה נגד השני. באותן נסיבות, הסכים הסניגור לקבל את הודעתה במשטרה של העדה-הנאשמת במשפטו של הנאשם ללא חקירה נגדית, ואף להימנע מלחלוק על הגרסה שהיא הציגה במשטרה. הועדה החליטה שאם התביעה תסכים להסדר זה - לא יהיה בייצוג משום ניגוד עניינים (החלטה מספר את 314/09, מיום 18.11.09 - לא פורסם). באותו עניין לא פנו הצדדים לוועדה בהמשך ויש להניח שהבעיה נפתרה בפועל.

חובת הסודיות: מעשה מרמה שבצע הלקוח לפני שהחל הייצוג

שאילתא הפונים קיבלו לידם ייצוגם המשפטי של זוג חוכשי נכס מקרקעין. הפונים לא ייצגו את הרוכשים בתקופה שב נכרת הסכם המכר, הועברה התמורה והעסקה דווחה לרשויות המס, אלא רק משלב מאוחר יותר. בעת שפעלו לרישום הנכס הסתבר לפונים כי לקוחותיהם - הרוכשים - עשו יד אחת עם המוכר, בידיעת ב"כ הצדדים במהלך כריתת החוזה, כדי להונות את הבנק, והציגו מצג שווא שלאורו התקבלה הלוואת המשכנתא. בזמן שהבנק התנה את מתן המשכנתא בתשלום מלוא ההון העצמי מצד הרוכשים למוכר, הסתירו הצדדים מפני הבנק וכן בהסכם הפורמאלי שערכו את העובדה כי התשלום האחרון אמור להתבצע בסוף שנת 2009. הרוכשים אף הצהירו בפני הבנק הצהרה כוזבת על-פיה מלוא התמורה כבר שולמה. הפונים שואלים כיצד עליהם לנהוג ואם מוטל עליהם להודיע דבר ההונאה לבנק.

החלטה בנסיבות בהן מצא משרד הפונים שהרוכשים עשו יד אחת עם המוכרים כדי להונות את הבנק, על הפונים לסרב לעשות כן, ועליהם להתנות את המשך הייצוג בתיקון הפגם ככל הניתן, ואם לא ניתן לעשות כן או שהלקוחות אינם מסכימים לכך על הפונים להתפטר מהייצוג.

ככל שמדובר על פעולות של הלקוחות, שנעשו לפני ובזמן הייצוג, חלה על המידע שקיבל עורך הדין במסגרת הייצוג חובת סודיות, ואין לו חובת דיווח לגבי מידע זה. (החלטה מספר את 293/09)

כלל 11: בקשה להיתר לפי ס"ק ג

פנייה לפני כשני עשורים הקימה העמותה הפונה פרויקט לסיוע משפטי לאוכלוסיה מסוימת, במסגרתו הוקמו מרכזים בכל הארץ. בכל מרכז ישב עורך דין והמרכזים פעלו כמחלקות משפטיות נפרדות והעניקו סיוע משפטי חינם לאותה אוכלוסיה. במשך השנים הגיע עיקר מימון הפרויקט מתרומות, אך עם השנים, ובעיקר עם פרוץ המשבר הכלכלי ב-2008, נפגעה באופן משמעותי יכולת העמותה לגייס תרומות. החל משנת 2005 החלו להיסגר מרכזים ברחבי הארץ, וכיום כל הפניות מועברות לסניף בתל אביב, אשר עלול להיסגר בחודשים הקרובים בהיעדר מימון. מאחר שכל הניסיונות לגייס מימון נכשלו, משוכנעים בעמותה כי הדרך היחידה להמשיך קיומו היא על-ידי חיוב מבקשי הסיוע בשכר טרחה מינימאלי, שיאפשר כיסוי הוצאות הקיום של המרכז. אין בצעד זה כל מטרת רווח אלא כיסוי הוצאות המרכז בלבד (כגון שכר דירה ושכר עובדים). העמותה סבורה שניתן להמשיך ולקיים את מטרותיה גם כאשר אותה אוכלוסיה נדרשת לשם שכר טרחה מועט במצב בו מקור המימון האחר מהתרומות נעלם שכן האלטרנטיבה היא סגירת הסיוע המשפטי.

לפי סעיף 11ב אסור לעמותה לגבות שכר עבור מתן שירות משפטי לכן מבקשת העמותה מהלשכה להפעיל סמכותה כאמור בכלל 11ב(ג) ולאשר במקרה זה חריג. הפנייה מבוססת על כלל 11ב(ג) לפיו הועד המרכזי, בהתייעצות עם ועד המחוז, רשאי להתיר מטעמים מיוחדים שבטובת הציבור, חריגה מהוראות

הכלל, בתנאים ולתקופה שיקבע. בהתאם לכך, נתבקשה עמדת ועד המחוז בעניין. עמדת ועד המחוז - אין להתיר המבוקש. ברגע שיינתן היתר לגבות שכר הופכת העמותה לנותנת שירותים תמורת חוות. אין כל דרך לפקח על כך שהתשלום יהווה לכיסוי הוצאות בלבד. היתר כאמור יכול לפתוח פתח לעקיפת הכלל, כך שכל מי שירצה לעוקפו ירשום עמותה שתגבה שכר טרחה במסווה של כיסוי הוצאות. בנוסף, גביית שכר מהלקוחות אינה מתיישבת עם סיוע משפטי.

החלטה לא להעניק את ההיתר לפי ס"ק ג. למרות שהמרכז מעלה טעמים של טובת הציבור, אין להיעתר לבקשה. מתן ההיתר נוגד את עמדת הלשכה והינו מנוגד לכללי האתיקה. אנו מצטרפים לעמדת ועד המחוז לפיה אין בידי הלשכה דרך לפקח כי התשלום יהווה לכיסוי ההוצאות בלבד, מה עוד שכיסוי הוצאות אסור אף הוא על פי החלטת הוועד המרכזי. החשש הוא שמתן היתר כאמור יכול לפתוח פתח לעקיפת הוראות כלל 111 על ידי ארגונים רבים נוספים. לדעתנו, אם תאושר הבקשה במקרה זה, הדבר יוביל למבול של פניות נוספות מארגונים נוספים.

לאור נוסח כלל 111ב(ג), אשר לא שונה בתיקון 32 לחוק הלשכה, המלצת ועדת האתיקה הובאה לאישור הוועד המרכזי שאישר אותה והפכה להחלטה זו. [החלטה מספר את 127/10]

כלל 111 וסעיף 58: מיזם אסור של חברה המעניקה ייעוץ טלפוני וגובה לפי דקה

שאלתא עורכת דין הפונה מייצגת לקוח המבקש להקים חברה שתציע פלטפורמה טכנולוגית ושיווקית להענקת שירותי ייעוץ וגביית תשלום עבורם, לרבות ייעוץ משפטי טלפוני על ידי עורכי דין. החברה תגבה מהפונים לייעוץ תעריף קבוע לדקת שיחה. החברה תעביר לעורכי הדין שיעבדו איתה תשלום עבור זמן הייעוץ בניכוי עמלת השימוש. כמו כן החברה היא שתישא בעלויות הפרסום. השאלה היא האם מיזם שכזה מותר?

החלטה יש במיזם המתואר משום עבירה אתית לפי הוראות סעיף 58 לחוק לשכת עורכי הדין וכלל 111ב(א) לכללי האתיקה, ולפיכך הוא אסור. [החלטה מספר את 117]

הנחיות והחלטות ועדת הייעוץ לענייני פרסומת

דברי הקדמה: מכוח כלל 3(ח) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א - 2001 [להלן: **כללי הפרסומת**] הוקמה בלשכה ועדת ייעוץ לענייני פרסומת שבראשה יושב ראש ועדת האתיקה הארצית.

כל עורך דין רשאי לפנות, בטרם פרסם, אל הוועדה, כדי לקבל אישור מראש בדבר עמידת הפרסומת שהוא מבקש לפרסם, בתנאי כללי הפרסומת.

להלן יובאו ההחלטות שניתנו בעקבות פניות של חברים אל ועדת הייעוץ לענייני פרסומת.

ההחלטות חולקו לפי צורות הפרסומת ותכני הפרסומת, שהיא האבחנה הנקוטה בכללי הפרסומת.

צורות פרסומת:

- אין מניעה לפרסם מודעה בלוח פוקוס המודפס (הלוח מפרסם מודעות הקשורות לרכבים ופונה לציבור הנהגים) בהנחה שמדובר בעיתון מסוג מגאזין. על הפרסומת להיות ב"מדור המשפטי" ותוכנה בהתאם לכללי הפרסומת.
- שלט משרד ניתן לתלות בקיר הבניין בו נמצא המשרד. ניתן לצורך הכוונה יעילה לשים מספר שלטי הכוונה אך זאת בבניין עצמו.
- אין מניעה לרשום לוגו של המשרד המורכב מאותיות השם הפרטי ו/או שם המשפחה של עורך הדין או עורכי הדין השותפים. יחד עם זאת, ללוגו המורכב מאותיות אין להוסיף איורים או כיתובים אחרים.
- פרסום עלון אישי והפצתו ברכים אסורה מאחר ומהווה שידול בניגוד לסעיף 56 לחוק הלשכה.
- עורך דין אינו רשאי לשלם לאתר אינטרנט כסף תמורת ניהול פורום משפטי, אשר כשלעצמו אינו אסור, באשר זוהי פרסומת אסורה. הדבר דומה לאיסור על עורך דין לשלם תמורת פרסום מאמר שלו בנושא משפטי בעיתון שכן בתשלום יש אלמנט פרסומי מובהק.

■ אין מניעה שעורך דין יציין בכתיבתו באתר כמו פייסבוק את דבר היותו עורך דין. בציון התואר עו"ד אין משום שידול נסתר, אולם יש להקפיד שבתוכן הדברים ובהקשרם לא יהיה משום שידול ו/או פגיעה בכבוד המקצוע וישמרו כללי האתיקה.

תכנים של פרסומת:

- מודעה של קליניקה לסיוע משפטי צריכה לעמוד בכללי הפרסומת. אין לרשום את שמו של עורך הדין העומד בראש הקליניקה על מנת שלא יהווה הדבר פרסומת אישית שלו.
- **באתר האינטרנט של המשרד** ניתן להוסיף לינק לאתרים של עורכי דין או לאתרים מקצועיים משפטיים אסור להוסיף באתר באגר/פס פרסומת לאחרים. (כלל 3(ה) לכללי הפרסומת).
- **באתרים אחרים** חל איסור על עורך דין לפרסם באגר באתרים אחרים. מאידך, מותר להשתמש בלינק לאתר עורך הדין באתרים אחרים ובלבד שבשימוש ובהקשריו לא יהיה משום פרסומת אסורה, שידול ו/או פגיעה בכבוד המקצוע.
- בנייר המכתבים של המשרד לא ניתן לציין שיש למשרד "תו-תקן" הואיל ופרט זה לא נכלל ברשימת הפרטים המותרים בפרסומת לפי כללי הפרסומת המהווים רשימה סגורה (כלל 3(ב)).
- עורך דין רשאי להעלות באתר משרדו מאמרים ועבודות בתחום המשפטים גם של מחבר שאינו עורך דין, ובלבד שהמאמר יהיה קשור לתחום המשפטי.

הנחיות והחלטות הועדה לענייני עיסוק אחר

דברי הקדמה: מכוח כלל לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), התשס"ג - 2003 [להלן: **כללי עיסוק אחר**] הוקמה בלשכה ועדה לענייני עיסוק אחר שבראשה יושב ראש ועדת האתיקה הארצית. להחלטות הועדה תוקף מחייב.

כל עורך דין רשאי לפנות אל הועדה בכל שאלה נוגעת לעיסוק אחר שלו בנוסף על עבודתו כעורך דין.

להלן יובאו ההחלטות שניתנו בעקבות פניות חברים אל הועדה:

- חברת עורכי דין רשאית לבצע פעולות עזר לעריכת דין ללקוחות החברה עצמה, אך לא למשרדי עורכי דין אחרים שאינם קשורים לחברה.
- עורך דין יכול בנוסף לעיסוקו כעורך דין עצמאי לשמש גם כעורך דין שכיר בסוכנות ביטוח לצורך מתן שירותים משפטיים לסוכנות עצמה. לא ללקוחותיה שאז זו עבירה על כלל 11(ב) לכללי האתיקה.
- אין מניעה לעבוד במוקד טלפוני של שירות לקוחות בנוסף לעבודה כעורך דין.
- עורך דין העוסק גם כסוכן ביטוח אינו רשאי לפרסם באמצעות לוח שנה מאגר והדבר לא עולה בקנה אחד עם המקומות המותרים בפרסום לפי הכללים.
- במסגרת העיסוק כסוכן ביטוח ניתן להוציא לוח שנה אך יש להקפיד שלא לציין בו את התואר עו"ד.
- אין להדפיס כרטיס ביקור כפול, קרי צד אחד כעורך דין וצד שני כחוקר פרטי. לכל עיסוק יש להשתמש בכרטיס ביקור נפרד.